

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны ... дүгээр
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ ХЭРЭГ ШҮҮХЭД ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай Долдугаар бүлэг¹ бүлэг нэмсүгэй:

“ДОЛДУГААР БҮЛЭГ¹”

БАГА ҮНИЙН ДҮНТЭЙ ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГАА

75¹ дүгээр зүйл.Бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

75¹.1.Нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 20 дахин нэмэгдүүлснээс бага мөнгөн төлбөрийн үүргийг хангуулахаар гаргасан нэхэмжлэлийн шаардлагыг шүүх бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар хянан шийдвэрлэнэ.

75¹.2.Бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар иргэний хэргийг хурдан шуурхай, хялбар, зардал багатай байдлаар шийдвэрлэнэ.

75¹.3.Бага үнийн дүнтэй хэргийг хянан шийдвэрлэхэд энэ бүлэгт өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулиар тогтоосон ерөнхий журмыг хэрэглэнэ.

75¹.4.Бага үнийн дүнтэй хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг шүүгч дангаар хянан шийдвэрлэнэ.

75¹.5.Эрх зүйн нэг маргаанаас үүдэлтэй шаардлагыг бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар хянан шийдвэрлүүлэх зорилгоор хэд хэдэн нэхэмжлэлээр хэсэгчлэн гаргахыг хориглоно.

75¹.6.Гэр бүлийн харилцаанаас үүсэх бүх төрлийн маргааныг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмыг хэрэглэхгүй.

75² дугаар зүйл.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэл гаргах

75².1.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг Улсын дээд шүүхээс баталсан бага үнийн дүнтэй нэхэмжлэлийн загварын дагуу гаргана.

75².2.Энэ хуулийн 75².1-д заасан нэхэмжлэлийн загварт хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны нэхэмжлэгчийн эрх, үүрэг, нотлох баримт гаргах, цуглуулах, бүрдүүлэх, нотлох талаарх тайлбарыг тусгасан байна

75³ дугаар зүйл.Нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзах

75³.1.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн загварын дагуу нэхэмжлэл гаргаагүй бол шүүгч 5 хүртэлх хоногийн хугацаа тогтоон уг загварын дагуу гаргуулна.

75³.2.Нэхэмжлэгч тогтоосон хугацаанд хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн загварын дагуу засварлаагүй бол уг нэхэмжлэлийг шүүгч хүлээн авахаас татгалзаж захирамж гаргана.

75³.3.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзсан шүүгчийн захирамжид нэхэмжлэгч гомдол гаргах эрхгүй.

75⁴ дүгээр зүйл.Бага үнийн дүнтэй хэрэг үүсгэх

75⁴.1.Шүүгч бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг хүлээн авахад татгалзах үндэслэл байхгүй гэж үзвэл бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 3 хоногийн дотор бага үнийн дүнтэй иргэний хэрэг үүсгэх тухай захирамж гаргана.

75⁴.2.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэгчийн хүсэлтээр улсын тэмдэгтийн хураамжаас чөлөөлсөн, түүнийг багасгасан, хэсэгчлэн төлүүлэх болон хойшлуулах тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэсэн бол энэ талаар хэрэг үүсгэсэн захирамждаа тусгана.

75⁵ дугаар зүйл.Тайлбар, нотлох баримт гаргах журам

75⁵.1.Бага үнийн дүнтэй хэргийн оролцогч нэхэмжлэл гаргах, хариу тайлбар ирүүлэхдээ тайлбар, нотлох баримтаа бүрэн гаргаж, нотлох баримт бүрдүүлэх хүсэлтээ өгөх үүрэгтэй.

75⁵.2.Хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр хэргийн оролцогч энэ хуулийн 75⁵.1-д заасан үүргээ биелүүлэлгүй хугацаа хожимдуулж нэмэлт тайлбар, нотлох баримт гаргасан, цуглуулсан, эсхүл нотлох баримт бүрдүүлэх хүсэлт гаргасан бол шүүх хүлээн авахгүй.

75⁶ дугаар зүйл.Шүүхийн мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлэх

75⁶.1.Хэргийн оролцогчид шүүхийн мэдэгдэх хуудсыг утас, цахим шуудан, энэ хуулийн 77.2-т заасан хэлбэрээр хүргүүлнэ.

75⁶.2.Хэргийн оролцогчид мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлэхдээ түргэн, шуурхай байх зарчмыг баримтлан энэ зүйлд заасан хэлбэрийг дараалал харгалзахгүйгээр сонгон хэрэглэнэ.

75⁶.3.Мэдэгдэх хуудсыг дараах байдлаар тогтоосон утасны дугаараар харилцан холбоо тогтоон мэдэгдэж болно.

75⁶.3.1.нэхэмжлэгчийн нэхэмжлэлдээ тусгасан өөрийн болон төлөөлөгчийн утасны дугаар;

75⁶.3.2.нэхэмжлэгчийн нэхэмжлэлдээ үнэн зөв тусгасан хариуцагч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн утасны дугаар;

75⁶.3.3.шүүхэд хариуцагчийн мэдүүлсэн өөрийн болон төлөөлөгчийн утасны дугаар;

75⁶.3.4.талуудын хооронд байгуулсан гэрээнд тусгасан утасны дугаар.

75⁶.4.Мэдэгдэх хуудсыг утасны дугаараар харилцан холбоо тогтоон мэдэгдсэн бол шүүхийн ажилтан холбоо тогтоосон өдрийн он, сар, өдөр, утасны дугаар, харилцан ярилцсан агуулгын талаар тэмдэглэнэ.

75⁶.5.Мэдэгдэх хуудсыг дараах байдлаар тогтоосон цахим шуудангийн хаягаар илгээн мэдэгдэж болно.

75⁶.5.1.хэргийн оролцогч, түүний төлөөлөгчийн хувийн болон ажлын цахим шуудангийн хаяг;

75⁶.5.2.нэхэмжлэгчийн нэхэмжлэлдээ тусгасан өөрийн болон төлөөлөгчийн цахим шуудангийн хаяг;

75⁶.5.3.нэхэмжлэгчийн нэхэмжлэлдээ үнэн зөв тусгасан хариуцагч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн цахим хаяг;

75⁶.5.4.шүүхэд хариуцагчийн мэдүүлсэн өөрийн болон төлөөлөгчийн цахим хаяг;

75⁶.5.5.талуудын хооронд байгуулсан гэрээнд тусгасан цахим шуудангийн хаяг;

75⁶.5.6.төрийн мэдээллийн нэгдсэн системд хадгалагдаж байгаа иргэний болон хуулийн этгээдийн бүртгэлийн дугаар бүхий цахим шуудангийн хаяг.

75⁶.6.Мэдэгдэх хуудсыг цахим шуудангийн хаягаар захидал илгээж мэдэгдсэн бол шүүхийн ажилтан захидал илгээсэн өдрийн он, сар, өдөр, явуулсан болон илгээсэн цахим шуудангийн хаяг, захидлын агуулгын талаар тэмдэглэнэ. Цахим шуудан илгээсэн баримтыг хуулбарлан тэмдэглэлд хавсаргана.

75⁶.7.Хэргийн оролцогчийн цахим шуудангийн хаягаар мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлснээс хойш 14 хоног өнгөрсөн бол мэдэгдэх хуудсыг хүлээн авсанд тооцно.

75⁶.8.Энэ хуулийн 77.2-т заасны дагуу шүүхийн мэдэгдэх хуудсыг хэргийн оролцогчид биечлэн хүргүүлж болно.

75⁶.9.Энэ хуулийн 75⁶.8-д заасан ажиллагааг хийсэн боловч хариуцагч тус хаягт оршин суудаггүй бол оршин суух албан ёсны хаягийг улсын бүртгэлийн байгууллагаас тодруулах ажиллагааг шүүх санаачилгаараа хийнэ.

75⁷ дугаар зүйл.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг хариуцагчид гардуулах

75⁷.1.Бага үнийн дүнтэй хэрэг үүсгэсэн өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг энэ хуулийн 75⁶ дугаар зүйлд заасан хэлбэрээр гардуулна.

75⁷.2.Энэ хуулийн 75⁶.3-т заасан хэлбэрээр бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг гардуулах бол хариуцагчид шүүхэд өөрийн биеэр, эсхүл төлөөлөгч нь хүрэлцэн ирж, нэхэмжлэлийг гардан авахыг мэдэгдэнэ.

75⁷.3.Энэ хуулийн 75⁷.2-т зааснаас бусад тохиолдолд мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлэхдээ бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн хувийг, хариу тайлбарын загварын хамт илгээнэ. Хэрэв мэдэгдэх хуудас, нэхэмжлэлийн хувь, тайлбарыг баталгаат шуудангаар илгээсэн, эсхүл шүүхийн ажилтнаар биечлэн хүргүүлснийг энэ хуулийн 77 дугаар зүйлд заасны дагуу хүлээн авсанд тооцно.

75⁸ дугаар зүйл.Хариуцагч хариу тайлбар ирүүлэх

75⁸.1.Хариуцагч бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг гардан авсан өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор энэ хуулийн 75⁸.2-т заасан хариу тайлбарын загварын дагуу шүүхэд хариу тайлбар болон нотлох баримтаа ирүүлэх үүрэгтэй.

75⁸.2.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн хариу тайлбарын загварыг Улсын дээд шүүх батална.

75⁸.3.Энэ хуулийн 75⁸.2-т заасан хариу тайлбарын загварт хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хариуцагчийн эрх, үүргийн талаар тайлбар тусгасан байна.

75⁹ дүгээр зүйл.Хариу тайлбар ирүүлээгүй тохиолдолд үүсэх үр дагавар

75⁹.1.Хариуцагч бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийг хүлээн авсан боловч хүндэтгэх үзэх шалтгаангүйгээр энэ хуулийн 75⁸.1-д заасан үүргээ биелүүлээгүй бол бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн шаардлагыг хүлээн зөвшөөрсөнд тооцож, хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон тухай захирамж гаргана.

75⁹.2.Энэ хуулийн 75⁹.1-д заасан үр дагаврыг нэхэмжлэл, мэдэгдэх хуудсыг хариуцагчид гардуулах үед мэдэгдэнэ.

75⁹.3.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн шаардлагыг хариуцагч хүлээн зөвшөөрсөн бол энэ хуулийн 74.2-т заасан хялбаршуулсан журмаар шийдвэрлэнэ.

75¹⁰ дугаар зүйл.Хариуцагчийн хариу тайлбарыг тодруулах

75¹⁰.1.Бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн хариу тайлбарын загварын дагуу хариу тайлбар ирүүлээгүй бол шүүгч уг тайбарын шаардлага хангуулж ирүүлэх хугацааг 7 хүртэлх хоногоор тогтоон хариуцагчид даалгана.

75¹⁰.2.Хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн хариу тайлбараа тодруулж ирүүлээгүй тохиолдолд Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлагыг оногдуулж болно.

75¹¹ дүгээр зүйл.Хариу тайлбар ирүүлсэн тухай нэхэмжлэгчид мэдэгдэх

75¹¹.1.Хариуцагч нэхэмжлэлийн хариу тайлбар ирүүлсэн бол тэр даруй нэхэмжлэгчид мэдэгдэнэ.

75¹² дугаар зүйл.Сөрөг нэхэмжлэл

75¹².1.Бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд энэ хуулийн 75².1-д заасан үнийн дүнгээс хэтрэхгүй шаардлага бүхий сөрөг нэхэмжлэл гаргаж болно.

75¹².2.Сөрөг нэхэмжлэлийг зөвхөн хариу тайлбарын хамт гаргаж болно.

75¹².3.Сөрөг нэхэмжлэлд үндсэн нэхэмжлэлтэй холбоотой ~~зөхицуулалт~~ энэ бүлэгт заасан журам нэгэн адил үйлчилнэ.

75¹².4.Хэрэв сөрөг нэхэмжлэл нь 75¹.1-д заасан үнийн дүнгээс их бол тухайн сөрөг нэхэмжлэлийг бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн хамт ердийн журмаар хэргийг хянан шийдвэрлүүлэхээр энэ хуулийн 75¹³.2-т заасны дагуу шүүгч захирамж гаргаж шилжүүлнэ.

75¹³ дугаар зүйл.Ердийн журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд шилжих

75¹³.1.Шүүх хэргийг ердийн журмаар хянан шийдвэрлэхээр дараах тохиолдолд шилжүүлнэ:

75¹³.1.1.бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэл гаргахдаа энэ хуулийн 75¹.1-д заасныг зөрчсөн;

75¹³.1.2.шүүх тухайн хэргийг бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар хянан шийдвэрлэх нь тохиромжгүй гэж үзсэн.

75¹³.2.Бага үнийн дүнтэй хэргийг ердийн журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд шилжүүлэхдээ шүүгч захирамж гаргана.

75¹³.3.Бага үнийн дүнтэй хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад шүүхээс тогтоосон тов ердийн журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хүчинтэй хэвээр байна.

75¹⁴ дүгээр зүйл.Бага үнийн дүнтэй хэргийн шүүх хуралдааны бэлтгэл ажиллагаа

75¹⁴.1.Хариуцагч бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн хариу тайлбар ирүүлснээс хойш 14 хоногийн дотор шүүх хуралдааныг товлони.

75¹⁴.2.Шүүх хуралдаан товлөгдох хүртэл хэргийн оролцогч анх гаргасан бага үнийн дүнтэй хэргийн нэхэмжлэлийн шаардлагаа нэмэгдүүлэх, хариуцагч нэмж татах, гуравдагч этгээд оролцуулах, нэхэмжлэгч, хариуцагчийг солих, эрх залгамжлах, хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас тогтоосон хугацаанд бүрдүүлэх бололцоогүй байсан нэмэлт тайлбар, нотлох баримт гаргаж болно.

75¹⁴.3.Хэргийн оролцогч шүүх хуралдаанаас өмнө энэ хуульд заасан эрхээ эдэлж, үүргээ бүрэн биелүүлж, бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд идэвхтэй оролцох үүрэгтэй.

75¹⁴.4.Хэргийн оролцогч өмгөөлөгч болон бусад этгээдээр бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд төлөөлүүлэхийг хүсвэл шүүх хуралдаанаас өмнө уг эрхээ хэрэгжүүлэх бэлтгэл хангасан байна. Уг эрхээ хэрэгжүүлэх бэлтгэл хангаагүй нь шүүх хуралдаан хойшлох үндэслэл болохгүй.

75¹⁴.5.Шүүх хуралдаан товлөгдсоноос хойш шүүх хуралдаан болох хүртэл хэргийн оролцогч бага үнийн дүнтэй хэргийн материалтай танилцсан байна. Тухайн хэргийн материалтай танилцаагүй бол шүүх хуралдаан хойшлох үндэслэл болохгүй.

75¹⁵ дугаар зүйл.Нотлох баримт бүрдүүлэх

75¹⁵.1.Бага үнийн дүнтэй хэргийн оролцогчийн шинжээчийн дүгнэлт гаргуулах болон гэрчийн мэдүүлэг авхуулах хүсэлтийг өөр нотлох баримтад үндэслэх боломжгүй бол хангаж шийдвэрлэнэ.

75¹⁵.2.Бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд шинжээчийн дүгнэлт болон нотлох баримт бүрдүүлэх зайлшгүй шаардлагатай бол шүүх бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хугацааг 30 хоногийн хугацаагаар сунгаж болно.

75¹⁶ дугаар зүйл.Бага үнийн дүнтэй хэргийн шүүх хуралдаан

75¹⁶.1.Бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хүндэтгэн үзэх шалтгаантайгаас бусад тохиолдолд шүүх журааыг хуралдааныг хойшлуулахгүй бөгөөд нэг удаа шүүх хуралдааныг явуулна.

75¹⁶.2.Бага үнийн дүнтэй хэрэгт цугларсан нотлох баримтын хүрээнд хэргийг шийдвэрлэнэ. Нэмэлт нотлох баримт хэрэгт авах зорилгоор шүүх хуралдааныг хойшлуулахгүй.

75¹⁶.3.Шүүх шаардлагатай гэж үзвэл шүүх хуралдааныг нэг удаа 14 хүртэлх хоногоор хойшлуулж болно.

75¹⁷ дугаар зүйл.Шүүх хуралдааны тэмдэглэл

75¹⁷.1.Шүүх хуралдааны тэмдэглэлийг хэргийн оролцогч бичгээр гаргах хүсэлт гаргаагүй бол аудио бичлэгээр үлдээн хадгална.

75¹⁸ дугаар зүйл.Хэргийг хянан шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэр

75¹⁸.1.Шүүхээс бага үнийн дүнтэй хэргийг хянан шийдвэрлэж шийдвэр гаргана.

75¹⁸.2.Энэ хуулийн 75¹⁸.1-д заасан шийдвэрийн боловсруулах аргачлалыг Монгол Улсын дээд шүүхээс батална.

75¹⁸.3.Бага үнийн дүнтэй хэргийн шүүхийн шийдвэрийг гарсан өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор энэ хуулийн 75⁶ дугаар зүйлд заасан хэлбэрээр хэргийн зохигч, төлөөлөгчид гардуулна.

75¹⁹ дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэрийг эс зөвшөөрөх

75¹⁹.1.Шүүхийн шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл энэ хуулийн 75¹⁸.3-т зааснаар гардуулснаас хойш 7 хоногийн дотор давж заалдах шатны шүүхэд гомдол гаргаж болно.

75¹⁹.2.Шүүхийн давж заалдах журмаар гомдол гаргасан бага үнийн дүнтэй хэргийг давж заалдах шатны шүүх хүлээн авсан өдрөөс хойш 21 хоногийн дотор хянан шийдвэрлэнэ.

75¹⁹.3.Бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмыг ноцтой зөрчсөн үндэслэлээр хэргийг дахин шийдвэрлүүлэхээр анхан шатны шүүхэд буцаахаас бусад тохиолдолд давж заалдах шатны шүүх тухайн хэргийг хэлэлцэн шийдвэрлэнэ.

75¹⁹.4.Бага үнийн дүнтэй хэргийг дахин шийдвэрлүүлэхээр буцаасан бол анхан шатны шүүх хэргийг энэ бүлэгт заасан журмаар шийдвэрлэнэ.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны ... дүгээр сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

ГАРЫН ҮСЭГ